

Protokoll nr 7 fört vid äldrenämndens sammanträde

Tidpunkt:

Tisdagen 31 augusti, 2021, kl. 16:04-16:34

Plats:

Bråvallasalen, Stadshuset, plan 1

Paragrafer:

§§1-22, omedelbart justerade §§ 8, 10, 12, 13 och 15.

Dag för justering:

Fredag 3 september 2021

Erik Slottnér (KD)
ordförande

Mirja Räihä (S)
vice ordförande

Närvarande:

Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottnér (KD), ordförande
Mirja Räihä (S), vice ordförande
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Anette Hellström (M)
Abit Dundar (L)
Ulla Wihlman (MP)
Christina Linderholm (C)
Felix Finnveden (S)
Lisa Ahlstrand (S)
Robert Mjörnberg (V)
Inger Gretzer Qvick (V)
Leif Söderström (SD)

Ersättare:

Christina Huss (M)
Inger Akalla (M)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)
Truls Ljungström (M)
Vakant (L)
Anna Kers Hagberg (MP)
Anna Simon-Karlsson (C)
Bengt-Olov Tengmark (S)
Vakant (S)
Elisabeth Persson Grip (V)
Hanna Egeltoft (V)
Göran Ek (SD)

Förhinder:

Georg Lagerberg (M)
Melisa Guner (S)

Tjänstgörande:

Christina Huss (M) för Georg Lagerberg (M)

Närvarande tjänstemän:

Äldredirektören Patric Rylander, avdelningscheferna Linda Hamnes, Kicki Elofsson, strategen Barbro Karlsson samt nämndsekreterare Gina Lööf.

I sammanträdet deltog även borgarrådssekreterarna Fredrik Bergström, Maria Tiger Bodlund och Sarah Heidenborg.

§ 1. Närvarande

Ordföranden Erik Slottner (KD) öppnade sammanträdet.
Ledamöter och ersättares närvaro noterades.

§ 2. Val av justerare

Ordföranden Erik Slottner (KD) valdes att tillsammans med
vice ordföranden Mirja Räihä (S) justera protokollet.

§ 3. Anmälan av protokollsjustering ÄN 6/2021-06-15

Äldrenämndens protokoll från 2021-06-15 anmäldes.

Äldrenämndens beslut
Protokollet läggs till handlingarna

§ 4. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Äldrenämndens beslut
Dagordningen fastställdes.

§ 5. Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser anmäldes.

§ 6. Äldredirektörens information/presentation

Äldredirektören Patric Rylander informerade om nuläget kring
covid-19.

Strategen Barbro Karlsson gav en presentation kring
Uppdragsbeskrivning för verksamheter i egen regi vård- och
omsorgsboende och dagverksamhet.

§ 7. Remiss av Rekommendation om att anta Överenskommelse om samverkan inom patientnämndsverksamhet

Dnr ALD 2021/147

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-06-28.

Kommunerna i Stockholms län rekommenderas att anta reviderad överenskommelse om samverkan inom patientnämndsverksamhet. Överenskommelsen innehåller vissa förtydliganden och uppdatering av laghänvisningar mot tidigare. Den har kompletterats med en beskrivning av att Storsthlmns roll är att företräda kommunerna på en länsövergripande nivå avseende uppföljning och utvärdering. Beräkningsmodellen i förslaget har gjorts om så att ersättningen fördelas mellan kommunerna beräknat på hela kommunens befolkning och inte som tidigare baserat på befolkning över 65 år.

Äldreförvaltningen har haft en dialog med Storsthlm inför revideringen och har inga synpunkter på de föreslagna ändringarna.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltnings förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi stöder förvaltningens förslag till beslut att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Patientnämnden bidrar till patientsäkerhet och kvalitetsutveckling genom att opartiskt och fristående handlägga frågor, synpunkter och klagomål som rör förutom offentligt finansierad hälso- och sjukvård i Region Stockholm även kommunernas hälso- och sjukvård och omvårdnad på särskilda boenden. Nämndens huvudsakliga uppgift är att på lämpligt sätt föra fram patienters och närståendes klagomål och synpunkter på vården till vårdgivarna och säkerställa att patienter får svar på sina frågor av vårdgivarna. Patientnämnden ska således främja kontakterna mellan patient och vårdgivare, men inte ta ställning kring ”rätt och fel”.

Patientnämndens förvaltning arbetar med fördjupade analyser av inkomna ärenden inom olika områden. I dessa rapporter analyseras statistik, ärendeutveckling samt innehåll i ärenden kopplade till en specifik frågeställning, vårdtyp eller problemområde. Syftet är att uppmärksamma vård/omsorg och beställarorganisationen på riskområden och hinder för en personcentrerad vård, samt föreslå åtgärder för att komma till rätta med dessa. Rapporterna skickas till berörda verksamheter och intressenter, samt skickas för kännedom till politiker och beslutsfattare inom hälso- och sjukvården i regioner.

Vi konstaterar liksom förvaltningen att anmälningar från kommunala verksamheter är få, detta gällde även under pågående pandemi 2020. Delvis kan det förklaras av att klagomålen på läkarinsatser inom kommunal vård registreras under primärvård. Största förklaringen torde i övrigt vara att de inarbetade rutiner som finns på sjukhus och vårdcentraler för information om Patientnämnden saknas på särskilda boenden (även till äldrenämnden). Detta torde inte vara något problem eftersom Patientnämnden önskar utveckla sitt samarbete med kommunen, både för att hitta sätt att öka antalet ärenden och för att fördjupa analys och återkoppling av inkomna ärenden.

Vi anser att eftersom patientnämnden i Stockholm är en del av regionen borde det ligga på äldreförvaltningen att bevaka att personal och de boenden på särskilda boenden tagit del av information om patientnämnden och att återkoppling av sker till personal av de ärenden som patientnämnden behandlat.

Vi anser att äldreförvaltningen även ska bevaka att patientnämndens rapporter, analyser och samverkansmöten som berör äldrevård och omsorg delges berörda kommunala verksamheter men även stadsdelsnämnder och äldrenämnden.

§ 8. Remiss av Betänkandet Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter förenklad behörighetskontroll inom vården (SOU 2021:39)

Dnr ALD 2021/362

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss av betänkandet Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården (SOU 2021:39).
2. Omedelbar justering

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-07-27.

Äldrenämnden har fått en remiss från kommunstyrelsen gällande betänkandet Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården (SOU 2021:39). Utredningen föreslår att vård- och omsorgsgivare, med patientens eller omsorgsmottagarens medgivande, ska få ge andra fysiska personer (ombud) elektronisk tillgång till patientuppgifter och sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Ändringen föreslås börja gälla den 1 juli 2022. Förvaltningen delar utredningens uppfattning om att det finns ett stort behov av att möjliggöra för vårdgivare att ge ombud åtkomst till patientuppgifter. Förvaltningen ser positivt på utredningens förslag om att elektroniskt tillgängliggöra Socialstyrelsens register över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Sökfunktionen underlättar för arbetsgivare att enkelt undersöka om blivande medarbetare har rätt legitimation för den anställning hen kan bli aktuell för. Förvaltningen ifrågasätter dock hur det skulle kunna vara möjligt att den breda allmänheten ska kunna använda en sökfunktion med tillgång till den enskilde personens personnummer via en sökfunktion, då dessa uppgifter normalt är sekretessbelagda, exempelvis enligt reglerna om personalsekretess. Förvaltningen anser att utredningens förslag istället borde begränsa sig till arbetsgivare, myndigheter och andra som normalt har tillgång till person- och samordningsnummer.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 9. Remiss av Centralupphandling av vård- och omsorgsboenden 2022

Dnr ALD 2021/268

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-07-01.

Stockholms stad införde ett valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden den 1 juli 2008. Kommunfullmäktige beslutade i samband med det att vård- och omsorgsboenden, i förekommande fall, ska upphandlas genom centrala entreprenadupphandlingar. Beslut om vilka vård- och omsorgsboenden som ska ingå i en central entreprenadupphandling fattas av kommunfullmäktige.

Remissen innehåller stadsledningskontorets förslag att Rinkeby vård- och omsorgsboende ska ingå i nästkommande centrala entreprenadupphandling 2022 och principer för genomförande av upphandlingen och avtalens förvaltande.

Äldreförvaltningen delar stadsledningskontorets bedömning att driften av Rinkeby vård- och omsorgsboende kan upphandlas och därmed inkluderas i den centrala entreprenadupphandlingen.

Förslag till beslut

Ordförande Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordförande Mirja Räihä m.fl. (S) och Robert Mjörnberg m.fl (V) lade fram ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Vice ordförande Mirja Räihä m.fl. (S) och Robert Mjörnberg m.fl (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. Äldrenämnden avstyrker förslaget om att Rinkeby vård- och omsorgsboende ska ingå i stadens centrala upphandling 2022.
2. Därutöver utöver anföra

Det är djupt beklagligt att kommunstyrelsen nu föreslår att Rinkeby vård- och omsorgsboende ska ingå i den centrala upphandlingen för 2022. Projektet som den föregående majoriteten tog initiativ till innefattar 90 boendeplatser med heldygnsomsorg fördelade på demensinriktning och somatisk inriktning, något som staden har stort behov av. Eftersom lokalerna kommer att vara nybyggda och därmed utformade för verksamheten finns det goda förutsättningar att driva äldreomsorg med hög kvalitet och skapa en god arbetsmiljö för medarbetarna.

Vi instämmer i äldreförvaltningens farhåga att projektet kommer att bli försenat om verksamheten ska upphandlas i och med att risken att en upphandling av den storleken kommer att överprövas är sannolik. När Micasa i slutet av 2015 fattade inriktningsbeslutet om projektet var inflyttningen planerad till slutet av 2018. Det är visserligen mer regel än undantag att byggprojekt blir försenade i förhållande till den ursprungliga planen, men att i det här läget när inflyttningen redan är fyra år försenad riskera att fördröja verksamhetens uppstart ytterligare är allt annat än oacceptabelt och oansvarigt.

Vi har under en lång tid satt 60 procent kommunalt huvudmannaskap som nödvändigt för att behålla rådigheten över platserna och kontroll över verksamheten och kostnadsutvecklingen och anser att det är en lägstanivå staden

fortsatt behöver hålla. Tillgången på äldreboenden behöver säkras och med en större andel boenden i kommunal regi kan vi säkerställa rätt kompetens, goda anställningsvillkor och en god kvalitet.

Tyvärr fortsätter majoriteten sin ideologiskt drivna marknadsanpassning av äldreomsorgen, utan att ta hänsyn till vilka konsekvenser det får. Staden behöver äldreboendeplatser i kommunal regi för att säkra att det i framtiden finns tillräckligt med platser åt alla äldre som behöver. Nu när det dessutom finns en överhängande risk att boendet blir försenat på grund av upphandlingsprocessen är det mycket tydligt att majoriteten sätter vårdbolagens intressen framför de äldres. Inte minst pandemin har visat att vi behöver ha full insyn i och rådighet över äldreomsorgen – inte ge vinstdrivande företag mer makt.

Med anledning av att den borgerliga majoriteten förutsätter att närmare 1 600 platser, motsvarande 20 boenden, kommer att tillkomma genom privat nyetablering finns ingen anledning att låta Rinkeby vård- och omsorgsboende ingå i den centrala upphandlingen för 2022. Vi önskar vidare att förvaltningen kontinuerligt redovisar för nämnden hur dessa initiativ hanteras och fortskrider till färdigställda bostäder, från idé till första spadtag och invigning.

§ 10. Remiss av Stockholms stads EU-policy – Revidering 2021

Dnr ALD 2021/184

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-06-19.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har beräknat att i genomsnitt 60 procent av de ärenden som behandlas av stadens kommunfullmäktige påverkas direkt eller indirekt av beslut av Europeiska unionen (EU).

Äldreförvaltningen anser att förslaget till Stockholms stads EU-policy skapar tydliga förväntningar och en tydlig inriktning för hur förvaltningarna ska arbeta och förhålla sig till EU. EU, vare sig det handlar om lagstiftning eller projekt, påverkar ofta flera förvaltningar. EU-policyn bidrar till samarbete och samordning inom staden genom att klargöra förutsättningar och förhållningssätt.

Äldreförvaltningen ser skrivningarna om att verka för ökad dialog med regeringskansliet och statliga myndigheter för att få ökad förståelse för de operativa konsekvenserna av EU-beslut som ytterst angelägna.

Möjligheterna och resurserna att arbeta med EU-frågor och vid behov bidra i stadens påverkansarbete ser sannolikt olika ut mellan olika förvaltningar. Att hitta tid och tillfällen att arbeta med de frågor som vi anser är mest angelägna är en utmaning. Därför krävs både tydliga mål och tydliga prioriteringar för att orka driva påverkansarbetet sakligt och över tid, vilket EU-policyn bidrar till. Vi behöver samtidigt fortsätta utvecklingen av stadens redan goda arbetssätt och hitta funktionella strukturer för att arbeta effektivt och få bästa möjliga genomslag.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 11. Remiss av Motion om språkrav i äldreomsorgen

Dnr ALD 2021/267

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-08-11

Remissvaret behandlar frågor från en motion från Sverigedemokraterna om språkrav i äldreomsorgen. Motionen

föreslår att socialförvaltningen får i uppdrag att ta fram en plan tillsammans med utbildningsförvaltningen för att genomföra ett obligatoriskt språktest med språkkrav enligt Socialstyrelsens rekommendationer vid nyanställning i äldreomsorgen. Det finns också ett förslag att socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen ges i uppdrag att ta fram en plan för att genomföra språklyft för befintlig omsorgspersonal där behov finns.

Förvaltningen anser att det är av yttersta vikt att medarbetarna i äldreomsorgen har den kunskap som krävs för att klara sitt uppdrag och föreslår att de pågående insatser för att höja de språkstödjande arbetet på enheterna fortsätter med arbetsplatsförlagd undervisning i svenska, stöd till chefer, språkombud i språkstödjande arbetssätt och fortsatta utbildningar för språkombud. Förvaltningen föreslår också att fortsätta med att ge möjlighet för medarbetarna att utbilda sig genom yrkespaketen till vårdbiträde och undersköterska och när det behövs ge extra stöd i svenska parallellt med undervisningen. Det finns idag inga specifika riktlinjer för språktester som är anpassade för yrkesgrupper som vårdbiträden och undersköterskor. Ett språktest är inte heller en enkel lösning på det komplexa problem som finns med bristande språkkunskaper. Därför föreslår förvaltningen att det i dagsläget inte är aktuellt att ta fram ett obligatoriskt språktest, men vill inte ta ställning till den principiella frågan huruvida ett språktest bör införas på sikt eller inte. Det språkstödjande arbete som pågår i verksamheterna är viktigt att fortsätta med.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamot Leif Söderström (SD) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Ledamot Leif Söderström (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Att äldrenämnden föreslår att kommunalfullmäktige tillstyrker motionen.
2. Därutöver vill vi anföra följande:

I en motion föreslår Sverigedemokraterna att ge socialförvaltningen tillsammans med utbildningsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett språktest vid nyanställning i äldreomsorgen för att möta Socialstyrelsens rekommendationer. Detta är en angelägen fråga som i stor utsträckning påverkar hur god kvalitet verksamheterna kan erbjuda brukarna.

Vi ser positivt på att det redan idag görs insatser för att åtgärda de bristande språkkunskaperna inom äldreomsorgen, men anser de fortfarande vara otillräckliga. Fler åtgärder behövs för att garantera att de som arbetar inom äldreomsorgen behärskar det svenska språket på en god nivå. Som förvaltningen redan konstaterar existerar redan språktester i viss utsträckning, och att utöka dem är en bra början.

Ett språktest avser att kontrollera om personen i fråga behärskar det svenska språket. Att med hänvisning till komplexiteten i utformningen av testet, avböja införandet av språktester anser vi vara ett felaktigt synsätt. Även om det är möjligt att behärska det svenska språket på olika nivåer, är det icke desto mindre fullt möjligt att definiera vad som räknas som tillräckliga kunskaper och inte. Ett test är vidare en fingervisning, och ska inte betraktas som en allomfattande kontroll.

Med anledning av ovanstående anser vi att motionen bör tillstyrkas för att skapa en bättre kvalitet och trygghet i stadens äldreomsorg.

§ 12. Remiss av Motion om följ Coronakommissionens slutsatser om äldreomsorgen!

Dnr ALD 2021/107

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-17.

I december 2020 överlämnade Coronakommissionen sin första delrapport med fokus på vård och omsorg om äldre – Äldreomsorgen under pandemin (SOU 2020:80) till regeringen. Coronakommissionen bedömer att det som, utöver den allmänna smittspridningen i samhället har haft störst inverkan på att pandemin slog hårt inom äldreomsorgen i Sverige är sedan länge välkända strukturella brister, bland annat en fragmenterad organisation med ett delat ansvar och brister i samverkan mellan kommuner och regioner.

Karin Wanngård, Emilia Bjuggren och Jan Valeskog från Socialdemokraterna har skrivit en motion om att Stockholms stad ska följa Coronakommissionens slutsatser och rekommendationer samt att kommunstyrelsen ges i uppdrag att återkomma med ett förslag om handlingsplan för genomförandet.

Äldreförvaltningen anser att mycket av det som Coronakommissionen kommer fram till kan användas för att fortsätta utveckla äldreomsorgen och åtskilliga åtgärder har redan påbörjats. Vid sidan av stadens egna utvärderingar ser äldreförvaltningen fram emot Coronakommissionens kommande rapporter med en fördjupad analys av smittspridningen i samhället och dess inverkan på äldreomsorgen.

Förslag till beslut

Ordförande Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordförande Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) ställde de tre förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningen förslag

Reservation

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Bifalla motionen
2. Därutöver anföra följande.

Det är positivt att äldreförvaltningen ser att mycket av det som Coronakommissionen kommer fram till kan användas för att fortsätta utveckla äldreomsorgen. Dock krävs ett kraftfullare agerande för att förbättra stadens äldreomsorg.

Coronakommissionens slutsatser och rekommendationer behöver snarast ligga till grund för tydliga uppdrag för berörda nämnder och styrelser att snabbt komma tillbaka till fullmäktige med förslag på konkreta beslut i linje med kommissionens förslag.

En ovilja att se och agera mot strukturella problem eller konsekvenser av egna otillräckliga beslut kommer inte förbättra Stockholms äldreomsorg. Stockholms stad behöver åtgärda och förbättra i enlighet med kommissionens alla rekommendationer – inte selektivt välja ut de som passar det egna politiska programmet.

Kommissionen pekar ut ett antal faktorer som avgörande och som är relevanta för Stockholms äldreomsorg. Bland dessa märks den höga graden av tillfälliga anställningar, den, till följd av en långtgående privatisering, fragmentiserade organisationen och den bristande medicinska kompetensen. Men trots detta saknar den borgerliga majoriteten helt konkreta förslag för att öka andelen fasta anställningar och minska visstidsanställningarna.

Stadens egen utvärdering av äldreomsorgen visar att de förstärkningar som hade behövts inte genomfördes i verkligheten. Trots att staden flertalet gånger gick ut med uppmaningen att överbemanna verksamheterna har detta inte

skett, då de helt enkelt inte litade på löftena från stadens politiska ledning och den ökade bemanning som så desperat hade behövts uteblev. Bristen på sjuksköterskor och medicinsk kompetens uppmärksammas specifikt i utvärderingen och fick stora negativa konsekvenser. Det behövs en ökad medicinsk kompetens, lokaler bättre anpassade för medicinska behandlingar och en samverkan som fungerar bättre mellan region och stad – exempelvis genom en kommunaliserad hemsjukvård. Det är en tydlig agenda som staden skyndsamt borde arbeta utifrån.

Till bilden av en fragmentiserad organisation hör också att äldreomsorgen i Stockholm, sett till såväl ett nationellt som internationellt perspektiv, är mer privatiserad än på många andra platser. Inom hemtjänsten fick stadens egen regi- verksamhet införa förstärkningsteam för att säkerställa kohortvård i de fall de privata utförarna inte kunde garantera den enskilde en trygg och säker omsorg. Bristande samordning har bidragit till en sämre förmåga att möta pandemin och mycket tyder på att staden inte kunnat ställa tydliga krav på omsorgen, eller följa upp dem, på ett tillfredsställande sätt. De kvalitetskrav som staden ställer på privata utförare vad gäller exempelvis bemanning och utbildning behöver i hög utsträckning följas upp och i förekommande fall förtydligas.

Det är enligt förvaltningen endast 2 av totalt 139 vård- och omsorgsboenden inom Stockholms stad som inte haft någon smitta alls. Andra boenden har haft smitta i olika grad och förvaltningen bör göra en djupgående analys av hur driftsform, anställningsvillkor för medarbetare, tillgång till sjuksköterskor och läkarinsatser samt stadens förutsättningar att styra verksamheten har samverkat och påverkat såväl smittspridning som överdödlighet.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Äldrenämnden tillstyrker Motion om följ
Coronakommissionens slutsatser om äldreomsorgen
2. Därutöver utöver anföra

Äldreförvaltningen anser det finns mycket av det som Coronakommissionen kommer fram till som kan användas för att fortsätta utveckla äldreomsorgen och menar att åtskilliga

åtgärder för att utveckla vården och omsorgen om äldre har redan vidtagits eller påbörjats.

Vi håller med om att inom vissa delar har lärdomar tagits genom basala hygienutbildningar, rapporter om smittspridning, tillgång till och användning av skyddsutrustning och kohortvård.

Vi anser liksom motionärerna att den i staden fragmenterade äldreomsorgen genom omfattande privatiseringar, som blågröna majoriteten också vill driva vidare, har varit bidragande till svårigheterna att överblicka och genomföra förändringar vid covid-19 utbrottet men även vid ordinarie förändringsarbete. Vänsterpartiet vill vända denna utveckling och öka andel av verksamheter i egen regi. I tider av ständigt pågående förändringar i miljö och klimat blir också verksamheter i privat regi med långa låsta avtal mindre flexibla och förändringarbara.

Vi stöder motionärernas krav men anser att äldreförvaltningen i sitt utlåtande inte ger svar på hur utvecklingsarbetet med implementering och hur uppföljning ska genomföras. Den hittills presenterade granskningen av Coronakommissionen saknar närmare analys av förlopp, effekter och förhållanden för smittspridningen i Stockholm stad vilket också saknas i det som presenterats av förvaltningens egna uppföljningar. Vi stöder därför förslaget om en oberoende granskning men anser den borde omfatta under pandemin stadens äldreomsorg och dess hälso- och sjukvård och den del som faller under regionens regi.

Vi anser att de strukturella brister som påtalats av Coronakommissionen dock har varit kända i stadens äldreomsorg. Vi håller inte med majoriteten när man hänvisar till brukarundersökningar med undermåliga svarsfrekvenser som en garant för en trygg och säker äldreomsorg. Vi finner det också allvarligt att de verksamhetsberättelser som årligen sammanställs inte visat sig ge rättvisande bild av äldreomsorgen i förhållande till av Coronakommissionen visade problemen med underdimensionering och arbetsmiljön. Äldreförvaltningen tar upp att en översyn av arbetsmiljön inom hemtjänsten ska göras.

Vi anser att det redan idag finns tillräckligt underlag för att besluta om åtgärder mot underbemanning, bristande kontinuitet och stärkningar av kompetens, språkutveckling och arbetsmiljö. De statliga pengar som kan användas genom äldreomsorgslyftet för utbildningar och kompetensutveckling bör utnyttjas men måste följas upp med genomförandekrav på utbildningsnivåer och att finansiering utöver statliga pengar ska

bekostats av arbetsgivaren. En plan måste finnas för finansiering när pengar för äldreomsorgslyftet upphör. Tillsvidareanställning med heltid som norm finns i uppdragsbeskrivningar för verksamheterna utan att andel timanställda har minskat och som motionärerna tar upp bör mållställas för andel tillsvidareanställda.

Vi anser att anställningen av startegläkare inom äldreförvaltningen är ett lyft då det saknats kontroll över läkarnas ansvarsområde på särskilda boendena genom att låta regionen anlita väsentligen två privata vårdbolag och anställa läkare som konsulter på vård och omsorgsboendena utan ansvar för medicinsk utveckling av vården och utan krav att ingå i enheternas teamarbete. Resultatet av förvaltningens egen uppföljning av läkarinsatserna ska ha visat att det finns behov av att se över att det finns riktlinjer/rutiner för läkarinsatserna på vård och omsorgsboenden och möjligheterna för enskilda medicinska bedömningar. Även om äldreförvaltningen inte tar upp hur detta ska genomföras borde översynen av läkarinsatserna vara en prioriterad arbetsuppgift för startegläkaren. I diskussionen om kommunalisering av sjukvården i hemmet anser vi att man bör beakta Regeringens proposition 2019/20:164 Inriktningen för en nära och tillgänglig vård och arbeta i samarbete med regionen för att skapa förutsättningar fasta primärvårdsläkare för vården och rehabilitering av patienter i hemmet och på särskilda boenden och för att ASIH ska kunna bedriva avancerad sjukvård i egna boenden.

§ 13. Remiss av Motion om nyckeltal för antal medarbetare per chef – med prioritet i äldreomsorgen

Dnr ALD 2021/154

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-06-30.

Kommunstyrelsen har remitterat skrivelsen ” Motion om nyckeltal för antal medarbetare per chef – med prioritet i äldreomsorgen” från Clara Lindblom och Robert Mjörnberg (V), för yttrande till bland annat äldrenämnden. I motionen

föreslås kommunstyrelsen få i uppdrag att ta fram nyckeltal för rekommenderat maximalt antal medarbetare per chef i olika verksamheter samt att göra översiktliga kostnadsberäkningar över vad det innebär i fråga om ökade resurser.

Äldreförvaltningen instämmer i att det är ytterst angeläget att arbetsvillkoren för första linjens chefer inom äldreomsorgen förbättras och att det behöver ske konkreta förändringar.

Under 2021 pågår flera budgetuppdrag som på olika sätt belyser ledarskapet och arbetsmiljön inom äldreomsorgen.

Äldreförvaltningen anser därmed att de aktiviteter som motionärerna lyfter i motionen redan har påbörjats och att vi ska invänta resultatet från pågående arbete innan vidare åtgärder vidtas.

Förslag till beslut

Ordförande Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) och vice ordförande Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) samt vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för deras gemensamma förslag till beslut enligt följande:

1. Äldrenämnden tillstyrker motionen om att Motion om nyckeltal för antal medarbetare per chef – med prioritet i äldreomsorgen.
2. Därutöver utöver anföra

Med tanke på den ansträngda situation stadens verksamheter befunnit sig det senaste året och fortfarande befinner sig i bör arbetsmiljön för stadens medarbetare bli mycket högt prioriterad. Särskilt utsatt är givetvis verksamheten inom äldreomsorgen, något som stadens egen covid-19-utvärdering fastställt i dagarna.

Alla medarbetare och chefer behöver få goda förutsättningar att utföra sitt uppdrag och för att säkerställa detta krävs en rad kraftfulla insatser framöver – staden centralt behöver ta ett samlat grepp. Vi vet att det idag ställs väldigt höga krav på ledarskapet inom äldreomsorgen och att många chefer upplever stor press av att leda stora enheter, det skapar svårigheter att praktisera det nära ledarskap som verksamhetens karaktär kräver. Detta är synnerligen tillämpligt inom vård och omsorg, kvinnodominerade yrken med stora personalgrupper och ett svåröverblickbart ledarskap. Hur skall en enskild chef inom äldreomsorgen, med i snitt 60 medarbetare kunna var närvarande och stöttande i sitt ledarskap?

Genom att ta fram rekommenderade nyckeltal för antal medarbetare per chef kan vi ta ytterligare ett steg för att förbättra arbetsmiljön för stadens anställda. Men låt oss aldrig glömma den situation som vi hamnade i under pandemin där omsorgens medarbetare stod handfallna inför den pågående situationen. Vi ser nyckeltalen som en förutsättning, för att chefer ska kunna bedriva ett förebyggande arbetsmiljöarbete och bättre angripa de stora problem med rekryteringar, kvalitet, sjukskrivningar och tidiga pensionsavgångar som äldreomsorgen brottas med dagligen.

Vi vill med denna motion ge stadens chefer chans att förebygga risker för ohälsa!

§ 14. Uppdragsbeskrivningar för stadsdelsnämndernas dagverksamhet och vård- och omsorgsboenden inom stadens valfrihetssystem

Dnr ALD 2020/651

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till uppdragsbeskrivning för stadsdelsnämndernas vård- och omsorgsboende inom stadens valfrihetssystem.
2. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till uppdragsbeskrivning för stadsdelsnämndernas dagverksamhet inom stadens valfrihetssystem.
3. Äldrenämnden överlåter uppdragsbeskrivningarna till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.
4. Äldrenämnden överlåter till kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att äldrenämnden får i uppdrag att i samband med revidering av förfrågningsunderlagen

- kontinuerligt revidera underlag till uppdragsbeskrivningarna.
5. Äldrenämnden överlåter till kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att äldrenämnden får i uppdrag att följa upp uppdragsbeskrivningarna och rapportera till verksamhetsansvarig nämnd.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-08-11.

Äldrenämnden ansvarar för tre valfrihetssystem – hemtjänst, dagverksamhet och vård- och omsorgsboende. I ett valfrihetssystem ska krav och förutsättningar för utförarna så långt som möjligt vara desamma oavsett regiform. Privata utförare som ingår i valfrihetssystemen upphandlas enligt lag om valfrihetssystem (LOV) medan driftentreprenader upphandlas enligt lag om offentlig upphandling (LOU) där krav och förutsättningar regleras genom kontrakt/avtal. Däremot kan inte en kommun teckna avtal med verksamheter som drivs i egen regi. Stadens krav och förutsättningar regleras i stället genom uppdragsbeskrivningar.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog nämnden att besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) ställde de två förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Vice ordföranden Milja Räihä m.fl. (S) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Delvis godkänna förvaltningens förslag
2. Därutöver anföra följande.

dagverksamhet och vård- och omsorgsboenden inom stadens valfrihetssystem är lovvärt. För att nå målet med fler i tillsvidareanställningar på heltid krävs mer resurser. För att uppnå ett hållbart arbetsliv, där fler orkar arbeta heltid, utan delade turer och utan att behöva flyttas mellan arbetsplatser, krävs även en politisk vilja och framförallt politiska beslut. Hur har den borgerliga majoriteten tänkt finansiera detta? Trots att vi i stort är nöjda med föreslagna delar så finns det fortfarande förbättringsmöjligheter och vi vill se följande ändringar i underlagen.

Ickeval

Vi anser att det är viktigt att kommunens egen regi har ansvar för ickevalsalternativet. Vi är övertygade om att det är enklast om kommunens egen regiverksamhet har uppdraget och anser att den administrativa bördan då blir allra minst på stadsdelsförvaltningarna eftersom biståndsbedömarena då kan ägna tid åt annat än leta efter den närmaste utföraren.

Personal, bemanning och kompetens

Kompetenskraven måste vara tydliga och följa överenskommelsen om yrkesutvecklingstrappan, överenskommelsen som togs i SKR:s styrelse redan 2017. Vi ställer oss frågande till att äldre utbildningar som undersköterska från social servicelinje godkänns, då den utbildningen gav vårdbiträdekompetens enbart till hemtjänst. Utbildningen har dessutom inte funnits de senaste decennierna. Vi vill att staden ska ha bemanningsenheter med fast anställd personal på heltid, för att öka kontinuiteten, underlätta för verksamheterna, höja kvaliteten och skapa förutsättningar för en god och säker vård och omsorg.

Krav på olika yrkeskategorier med fastställd utbildning bör preciseras med antal sjuksköterskor/boende och undersköterskor/boende.

Anställning

En personalintensiv bransch som vård och omsorg kan bara spara på personalen genom att anställa färre, utan relevant yrkesutbildning och med sämre villkor och löner. Vi vet sedan tidigare att privata utförare har en större andel deltidsanställda och en större andel tidsbegränsat anställda än kommunala utförare av äldreomsorg. Vi vet också sedan tidigare att inom äldreomsorgen har de kommunala utförarna ofta högre personaltäthet och högre utbildningsnivå bland personalen. Vi

anser vidare att krav på olika yrkeskategorier med fastställd utbildning bör preciseras med antal sjuksköterskor/boende och undersköterskor/boende samt att krav även bör finnas på anställning av specialistsjuksköterska för vård av äldre.

Det är positivt att den borgerliga majoriteten anser att fasta anställningar på heltid ska vara norm och vi förslår även tillägg av ett mål avseende andel fastanställda. För att klara av omställningen till att få fler heltidsanställda krävs politiska beslut och här behöver staden gå före i de egna verksamheterna. Nära hälften av kvinnorna i arbetaryrken arbetar deltid och det beror ofta på hur arbetet är organiserat. I första hand saknas heltidsanställningar och i andra hand är arbetet för krävande för att orka jobba heltid.

Psykisk ohälsa

I pandemins spår mår alltfler psykiskt dåligt och samtidigt som suicidrisken minskar i alla åldersgrupper, så fortsätter den öka för äldre män. Vi föreslår följande tillägg ”Utförare ska skapa en plan för att kunna genomföra förebyggande arbete enligt ’Handlingsplan för suicidprevention inom äldreomsorgen 2021- 2025’ ”. Motsvarande skrivning bör föras in i uppdragsbeskrivningen för dagverksamhet.

Mat och måltider

Det är av stor vikt att maten smakar gott. I de fall det är möjligt bör de boende på vård- och omsorgsboende få delta i provsmakningar av maten inför upphandling.

Samordnad individuell plan (SIP)

I uppdragsbeskrivningen för dagverksamhet finns definierat när en SIP ska upprättas. Då detta arbete är oerhört viktigt för samordningen mellan hälso- och sjukvården och kommunen bör ordet *kan* ersättas av ordet *ska*, samt motsvarande skrivning föras in i uppdragsbeskrivningen för vård- och omsorgsboende.

§ 15. Reviderad delegationsordning för äldrenämnden

Dnr ALD 2021/296

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till reviderad delegationsordning.
2. Den nya delegationsordningen ersätter delegationsordningen med diarienummer ALD 2020/786.

3. Paragrafen förklaras omedelbar justerad.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-08-23.

Förvaltningen föreslår ett par ändringar i delegationsordningen som syftar till att säkerställa att delegationsordningen är ett uppdaterat arbetsredskap för förvaltningens tjänstepersoner. Förslaget till reviderad delegationsordning är föranlett av ett behov av förtydliganden gällande äldredirektörens rätt att fatta anskaffningsbeslut, såsom avrop (beställningar) över vissa belopp samt vissa beslut gällande föreningsbidrag. Därutöver görs en redaktionell ändring.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

**§ 16. Anmälan av kontorsyttrande som svar på remiss av Betänkandet
God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6)
Dnr ALD 2021/204**

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan av förvaltningens kontorsutlåtande som svar på remissen och lägger ärendet till handlingarna.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-07-12.

Betänkandet God och nära vård – rätt stöd till psykisk hälsa (SOU2021:6) utreder bland annat förutsättningarna för att utveckla en ny form av skyndsamma och ändamålsenliga insatser inom primärvården vid lättare psykisk ohälsa.

För att möta framtidens utmaningar och för att öka förtroendet för hälso- och sjukvården framför utredningen att det krävs ett strategiskt och målmedvetet arbete, där en viktig del handlar om att organisera vården utifrån allmänhetens och patienternas

behov. Utredningen lyfter att Sverige bör bygga vidare på och utveckla den svenska primärvårdens omhändertagande av psykisk ohälsa snarare än att skapa separata organisationer eller strukturer.

Majoriteten av patienterna med psykisk ohälsa finns redan idag i primärvården. Det bör därför synliggöras i primärvårdens grunduppdrag att primärvården svarar för hälso- och sjukvård avseende både fysisk och psykisk ohälsa. Utredningen föreslår att 13 a kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) (HSL), om primärvårdens grunduppdrag, ska formuleras så att primärvårdens uppdrag även omfattar fysiska och psykiska vårdbehov. Utredningen lyfter även modellen ”Rätt stöd till psykisk hälsa” som ett stöd i utvecklingen av primärvården.

Äldreförvaltningen är positiv till utredningens förslag om att tydliggöra primärvårdens grunduppdrag. Förvaltningen betonar även vikten av att primärvården behöver ha den grundläggande kunskap om psykisk ohälsa och bemötande som krävs för att kunna vara denna första vårdnivå samt att primärvården erhåller de resurser som krävs för uppdraget.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att lägga anmälan till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden beslutade att lägga anmälan till handlingarna.

§ 17. Anmälan av kontorsyttrande som svar på Remiss av Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36)

Dnr ALD 2021/291

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan av förvaltningens kontorsutlåtande som svar på remissen och lägger ärendet till handlingarna.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-08-02.

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet Gode män och förvaltare – en översyn, SOU 2021:36, för yttrande till bland annat äldrenämnden.

Uppdraget har ytterst syftat till att försöka säkerställa att de människor som är i behov av en ställföreträdare ska kunna lita på att de får den hjälp och det stöd de behöver. I uppdraget har ingått att se över reglerna på området med syftet att de ska vara moderna och rättssäkra. Uppdraget har inte omfattat att se över systemet som helhet. Inriktningen har i stället varit att uppmärksamma områden där det finns problem och brister, med fokus på ett antal i direktiven särskilt utpekade frågor.

Utredningen föreslår att merparten av de föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2023.

Äldreförvaltningen ställer sig positiv till de förslag som utredningen lägger fram.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att lägga anmälan till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden beslutade att lägga anmälan till handlingarna.

§ 18. Anmälan av ekonomisk månadsrapport för juli 2021

Dnr ALD 2021/17

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan av månadsrapporten för perioden januari till och med juli 2021 till handlingarna.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-08-17

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för nämndernas arbete med uppföljning av budget ska varje nämnd ta fram en månatlig ekonomirapport med årsprognos och redovisa till stadsledningskontoret och respektive nämnd.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att lägga anmälan till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden beslutade att lägga anmälan till handlingarna.

§ 19. Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 24 augusti 2021**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 24 augusti 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att lägga anmälan till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden beslutade att lägga anmälan till handlingarna.

§ 20. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 26 augusti 2021**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 26 augusti 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden beslutade att lägga anmälan till handlingarna.

§ 21. Postlista juni och juli 2021**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Postlista för juni och juli 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden beslutade att lägga anmälan till handlingarna.

§ 22. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäldes.

Sammanträdet avslutades.

Vid protokollet

Gina Lööf, nämndsekreterare